

Hvad sagde han da, paven?

I juledagene 2008 var medierne fyldt med angreb på pave Benedikt XVI, som ifølge dem skulle have ønsket at gøre julen sur for de homoseksuelle. Men hvad sagde paven egentlig, og hvad handler det nærmere om?

Af Erling Tiedemann

Blandt medieforskere findes der et begreb, som kaldes *lemmingeffekten*. Det handler om et ofte set forløb, nemlig hvor de samme historier går igen i de forskellige medier, uden at nogen gør sig den ulejlighed at researche på sandhedsværdien; tværtimod viderebringer alle ukritisk det samme – af den enkle grund, at alle andre også viderebringer det samme.

Udtrykket stammer fra noget, som naturhistorisk set kun anses for at være en myte, nemlig at de små gnavere i stort antal løber samme vej som alle andre lemninger, der af samme grund løber samme vej, med det triste resultat, at de alle ender med at styrte ud over klipperanden og miste livet. Det gjorde de i Walt Disney-filmen *White Wilderness* fra 1958, og det har vi så alle sammen troet på sidenhen – næsten som en illustration af, hvad lemmingeffekten handler om.

Den katolske Kirke og paven i den er ofte udsat for at blive ramt af lemmingeffekten, fordi trangen til at skrive noget negativt om Kirken er meget udbredt i ikke-katolske mediekredse – og til tider sågar blandt katolikker.

"Paven fordømmer homoseksualitet" og lignende hed det i store overskrifter i aviser og på nettet, hvor kommentatorer ikke holdt sig tilbage med harcelerende udsagn.

Det handlede om en tale, som pave Benedikt holdt ved den traditionelle juleafslutning for Vatikans ledende medarbejdere. I det afsnit, som de mange avisartikler m.v. refererede til, sagde paven følgende:¹

---

¹ Talen blev holdt på italiensk. Det anførte afsnit er oversat af redaktionen. **Klik her** for at læse hele talen (i engelsk oversættelse). Red.

"Eftersom troen på Skaberen er en væsentlig del af den kristne trosbekendelse, kan Kirken ikke, og bør Kirken ikke begrænse sig til kun at videregive budskabet om frelsen til sine troende. Den har et ansvar for det skabte og skylder at gøre dette ansvar gældende også i offentligheden. Og når den gør dét, skal den forsvare ikke alene jorden, vandet og luften som skabningens gaver, der tilhører alle. Den skal også beskytte mennesket mod at ødelægge sig selv. Det er nødvendigt med sådant noget som en *menneskets økologi*, ret forstået.

Det er ikke udtryk for en forældet metafysik, hvis Kirken taler om menneskets eksistentielle natur som mand og kvinde og fordrer, at denne skabelsesorden bliver respekteret. Her drejer det sig faktisk om troen på Skaberen og om at lytte til skabelsens sprog; lades der hånt om dét, bliver der tale om en selvødelæggelse af mennesket og derfor en ødelæggelse af selve Guds skaberværk. Hvad der ofte udtrykkes og forstås med ordet *gender*,² ender definitivt i menneskets riven sig løs fra skabelsen og fra Skaberen. Mennesket vil gøre sig selvstændigt og vil altid og eksklusivt råde over alt, som angår det. Men på denne måde lever det imod sandheden, lever imod Skaberånden. Regnskovene fortjener vor beskyttelse, ja, men mennesket fortjener den ikke mindre som en skabning, i hvilken er indskrevet et budskab, som ikke betyder modsigelse af vores frihed, men betingelsen for den.

Store teologer i Skolastikken har betegnet ægteskabet, dvs. det livsvarige bånd mellem mand og kvinde, som et skabelsens sakramente, som Skaberen selv har indstiftet, og som Kristus – uden at modificere skabelsens budskab – herefter har inddraget i frelseshistorien om pagten med menneskene. Det er en del af det budskab, som Kirken skal aflægge vidnesbyrd om under fremhævelse af den Skaberånd, som er til stede i naturen i dens helhed og på en særlig måde i menneskets natur, skabt som det er i Guds billede. Med udgangspunkt i dette perspektiv ville man passende kunne genlæse rundskrivelsen *Humanae vitae*.³ Pave Paul VI's intention var at forsvare kærligheden mod konsumsex, forsvare fremtiden mod nutidens eksklusive fordringer og forsvare menneskets natur mod at blive manipuleret."

Som det ses, findes ord som *homoseksuel* eller *homoseksualitet* ikke i teksten. Mediernes referat af denne beror således på en selektiv og ensidig fortolkning af en tekst, der tydeligvis har et både dybere og videre sigte, og som ikke angriber noget menneske eller nogen gruppe, men tværtimod forsvare hele mennesket.

Det er stærkt beklageligt, at mediernes skæve vinkling gennem lemmingeffekten er blevet udbredt til vide kredse og unødigt har virket ekskluderende for katolikker, der føler sig som homoseksuelle.

---

² Det engelske ord *gender*, der betyder *køn*, er 1) tidligere mest blevet brugt i betydningen *grammatisk køn* – fx om hankøn, hunkøn eller intetkøn af navneord på tysk, udtrykt med artiklerne *der*, *die* eller *das*. I nyere tid er ordet *gender* 2) tillige blevet brugt i forbindelse med gode og vigtige bestræbelser for at fremme *kønnenes ligestilling* og komme væk fra *kønsdiskrimination*; i sådanne forbindelser har ordet *gender* ofte været brugt synonymt med det engelske ord *sex*, der som udgangspunkt betegner *biologisk køn* (fx i sammenhænge som *without distinction of sex* eller *she is interested in the opposite sex*). I stigende grad har ordet *gender* imidlertid 3) udviklet sig til også at blive brugt på en måde, hvor det står for noget andet end biologisk køn i sædvanlig forstand. Et udsagn som "kvinde ikke er noget, man bliver født som, men noget, man bliver gjort til" vil typisk afspejle denne måde at bruge ordet *gender* på: Køn er således forstået ikke noget givet, men fx resultat af opdragelse eller direkte af eget valg; køn i betydningen *gender* er ikke noget, man er skabt med, men noget, man selv vælger eller selv former; efter denne opfattelse er der intet skabt og dermed intet givet i den forbindelse. Det må antages, at det er denne tredje eller en tilsvarende brug af ordet *gender*, pave Benedikt ønsker at distancere sig fra med sin bemærkning. Red.

³ **Klik her** for at læse denne rundskrivelse (norsk oversættelse). Red.